

20 let Planike

Praznovanje dvajsetletnice se je začelo že včeraj. Popoldne je bila v avli občinske skupščine v Kranju slavnostna seja delavskega sveta. Petdesetim delavcem, ki so v Planiki zaposleni že od ustanovitve podjetja, so podelili priznanja in nagrade. Priznanja so dobili tudi tisti člani kolektiva, ki že dalj časa aktivno delajo v samoupravnih organih podjetja ali v družbenopolitičnih organizacijah.

Slavje se bo nadaljevalo danes. Ob 11. uri bo v prostorih Gorenjskega sejma proslava, popoldne pa veselo srečanje članov kolektiva, njihovih svojcev in gostov.

-lb

Leto XXVI. Številka 53

GLAS

Kranj, sobota, 14. 7. 1973
Cena 70 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Soglasje k ustanovitvi šol

V šoli na Orehku bo 113 učencev, na Kokrici pa 200

V okviru programa izgradnje šolskih in vzgojno-varstvenih objektov v kranjski občini bosta do 31. avgusta letos zgrajeni osnovni šoli na Orehku in na Kokrici. Sveta centralnih šol Lucijan Seljak in France Prešeren sta že sprejela sklepa o ustanovitvi.

Osnovna šola na Orehku bo imela štiri razrede in 113 učencev v štirih oddelkih. Pouk bo organiziran v enizmenih. Šola pa bo imela še oddelk za podaljšano bivanje učencev in dva oddelka za varstvo predšolskih otrok. Tudi osnovna šola na Kokrici bo štirirazredna. V njej bo 200 učencev v osmih oddelkih, razen tega pa bo imela še oddelk za podaljšano bivanje učencev in dva oddelka za varstvo predšolskih otrok. Šola na Kokrici bo le začasno podružnica

centralne šole France Prešeren, ker bo po izgradnji šole Vodovodni stolp konec tega leta postala podružnica te šole.

Zbora kranjske občinske skupščine sta na zadnji seji dala soglasje k ustanovitvi štirirazredne osnovne šole na Orehku, ki bo kot podružnična šola osnovne šole Lucijan Seljak začela delovati v letu 1973/74. Enako soglasje sta dala tudi za ustanovitev štirirazredne osnovne šole na Kokrici, ki bo prav tako začela delovati v šolskem letu 1973/74; najprej kot podružnica osnovne šole France Prešeren, potem pa kot podružnica osnovne šole Vodovodni stolp. Šoli France Prešeren pa je skupščina dala soglasje, da razširi sedanjo dejavnost tudi na varstvo predšolskih otrok.

A. Ž.

V Peku bo govoril Franc Popit

Danes bodo v tovarni Peko v Trzinu slovesno proslavili 70. obletnico obstoja tovarne. K jubileju jim je med prvimi čestital predsednik republike Josip Broz-Tito in obžaloval, da se zaradi državnih poslov slavlja ne more udeležiti. Tržiški čevljarji so na praznovanje povabili vse najvidnejše predstavnike slovenskega družbenega in gospodarskega življenja: Franceta Popita, Sergeja Kraigherja, inž. Andreja Marince itd. Razen tega v teh dneh snemajo v tovarni posebni 20-minutni film.

Praznovanje se bo začelo danes ob 9. uri s slavnostno sejo delavskega sveta, na kateri bo govoril predsednik CK ZKS Franc Popit, najzaslužnejši delavec pa bodo podelili odlikovanja predsednika republike. Svetu bo zapel tudi Slovenski oktet. Poldrugo uro kasneje bo na prireditvenem prostoru za motokros v Podljubelju srečanje kolektiva, ki mu bo spregovoril glavni direktor Peka Jože Dolenc. -jk

Zmaj in Iskra sta se združila

V četrtek so v klubu poslancev v Ljubljani predstavniki ZP Iskra Kranj in tovarne baterij in baterijskih naprav Zmaj iz Ljubljane podpisali sporazum o združitvi podjetij. Za Iskro sta ga podpisala predsednik delavskega sveta Jože Kočvar in generalni direktor Vladimir Logar, za Zmaj pa predsednik delavskega sveta Franc Lenderer in direktor Milan Slevmin.

Praznik KS Voklo

Ob odkritju spomenika bo govoril Tone Fajfar

Od 12. do 15. julija imajo prebivalci krajevnih skupnosti Voklo v kranjski občini praznik. Letošnje praznovanje se je začelo v četrtek popoldne z nogometno tekmo med krajevnimi enajstericami na igrišču v Trbojah. Včeraj popoldne je bil namiznoteniški turnir v prosvetnem domu v Voklem, danes popoldne pa bo osrednja slovesnost.

Ob 16.30 bo slavnostna seja sveta krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij na Prebačevem. Ob 17. uri pu bo proslava pri Psnaku na Prebačevem, kjer bodo ob 500-letnici kmečkih puntov na Slovenskem odkrili spomenik Jakobu Staretu — vodji zadnjega večjega kmečkega upora na Gorenjskem. Spomenik je delo kiparja Petra Jo-

vanoviča, odkril pa ga bo član predsedstva republike Tone Fajfar, ki bo imel tudi slavnostni govor. Ob tej priložnosti bodo položili tudi vence, v krajšem kulturnem programu pa bodo nastopili še kvintet Gorenjci, recitatorji in godba na pihala. Po slovesnosti bodo ob 19. uri še gasilske vaje sosednjih gasilskih društev.

Občinska konferenca socialistične zveze v Kranju in družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti Voklo vabijo prebivalce krajevnih skupnosti in druge, da se udeležijo današnje popoldanske slovesnosti pri Psnaku na Prebačevem v počastitev krajevnega praznika in 500-letnice kmečkih puntov na Slovenskem.

A. Ž.

DOPUSTNIŠKA IZBIRA

otročka, ženska in moška konfekcija
vse za plažo in kopanje
potrebščine za kampiranje
vse za lov in ribolov
fotoaparati, kamere
kozmetika
pletanine

Kokra KRAJNJ

jubilejna mešanica
BRAVO
netto 100g
SPECERIJA
BLEDO

Obletnica Prešernove brigade

12. julija pred 30. leti je bila v Davči ustanovljena sedma slovenska narodnoosvobodilna brigada France Prešeren. Jubilej so v četrtek počastili vojaki in starešine v vojašnici Stane Žagar v Kranju. To slavno enoto so si vzeli za vzor in se obvezali, da bodo nadaljevali njeno tradicijo.

Na slovesnosti so obudili spomin na boje in pohode prešernovcev in njihov delež pri spodbujanju upora na Gorenjskem. Zbranim vojakom in starešinam je v imenu ljubljanskega vojnega območja čestital general Milan Daljevič. Pohvalil jih je tudi za nedavne uspešne vaje na terenu. Za prizadevanje pri delu in uspehe pri vaji so ob tej priložnosti nekaterim vojakom in starešinam izrekli pohvale in jih nagradili.

Naročnik:

XXIII. mednarodni GORENJSKI SEJEM

v Kranju od 10. do 20. avgusta

Nikoli in nikamor brez nasveta in ugodja, ki vam ga nudi

Kompas Jugoslavija

Generalna direkcija
Ljubljana, Dvorakova 11 a
telefon: 313-226, 323-466
telex: 31-206

Prodaja vseh vrst železniških, letalskih in ladijskih vozovnic za tu- in inozemstvo — hotelske rezervacije — turistične informacije — posredovanje potnih listov in vizumov — organizacija izletov in potovanj po Jugoslaviji in inozemstvu z lastnimi modernimi turističnimi avtobusi — avtobusni prevozi — izposojanje avtomobilov s šoferjem ali brez

Poslovalnice:

Beograd, Bled, Brnik, Budva, Celje, Crikvenica, Dubrovnik, Fernetiči, Gradina (Dimitrovgrad), Hercegnovi, Jesenice, Koper, Korensko sedlo, Kozina, Lazaret (Ankaran), Ljubelj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Niš, Novo mesto, Novi Sad, Opatija, Podgora, Poreč, Postojna, Portorož, Pula, Rabac, Rovinj, Sarajevo, Sežana, Skopje, Split, Subotica, Šentilj, Škofije, Vatin (Vršac), Vrsar, Vršac, Zadar, Zagreb. Kompas hotel Dubrovnik — Kompas hotel Bled — Kompas hotel Ljubelj z dep. »Panorama« — Kompas hotel »Stane Žagar« Bohinj — Kompas izletniški dom »Ribno« pri Bledu — Kompas motel Kranjska gora — Restavracija »Ljubelj« Ljubelj — restavracija »Deteljica« Tržič — žičnica »Zelenica« Ljubelj — Gojitveno lovišče Petrovci

OBIŠČITE NAŠO POSLOVALNICO IN KOMPAS HOTEL NA BLEDU.

Obenem čestitamo občanom Bleda in okolice za praznik Bleda

Prireditve za praznik Bleda

V okviru letošnjega krajevnega praznika bodo na Bledu ves teden številne prireditve. Že jutri ob 9. uri je na programu mednarodna regata (mladinski šesterboj), ob 17. uri pa bo imel pihalni orkester iz Kranja promenadni koncert v zdraviliškem parku.

V ponedeljek ob 17. uri bodo v festivalni dvorani odprli razstavo o razvoju Bleda in blejskega turizma. Potem bo slavnostna seja sveta krajevnega skupnosti, ob 21. uri bo folklorni večer v Kazini, pred tem pa bodo na okoliških obronkih zagoreli kresovi.

V torek ob 17. uri bo imel pihalni orkester Železarji z Jesenic promenadni koncert v zdraviliškem parku, v sredo ob 20.30 pa bo v festivalni dvorani nastopil z jugoslovanskimi plesi in pesmimi ansambel Tanez iz Skopja.

O srednja četrtkova prireditve bo koncert v cerkvi na blejskem otoku. Ob 17.30 bo nastopil violinist Miha Pogačnik iz Kranja.

V petek sta na programu dve prireditvi. Ob 17.30 se bo začel večer stare harmonike v Kazini, ob 21. uri pa bo slavnostni koncert godbe na pihala JLA pod vodstvom dirigenta Pavleta Brzulje.

V soboto zvečer bo z blejskega gradu velik tradicionalni ognjemet, v nedeljo ob 20.30 pa bodo z večernim promenadnim koncertom pihalnega orkestra Gorje na Blejskem jezeru strnili teden različnih prireditev v okviru krajevnega praznika.
A. Z.

Restavracija Bled Vinko Hudovernik

Vsem občanom Bleda in okolice čestita za praznik Bleda

Nudim domače specialitete — ribe — odprta vina — Priporočam se za obisk

Kovinska delavnica Bled

se pridružuje čestitkam za krajevni praznik Bleda in dan vstaje slovenskega ljudstva

Splošno in stavbno ključavničarstvo ter kleparska dela

Priporočamo se za nadaljnje sodelovanje s svojimi cenjenimi in kvalitetnimi storitvami.

Kreda Bled

Vsem prebivalcem Bleda čestita za praznik in dan vstaje slovenskega ljudstva in želi še vnaprej veliko delovnih uspehov

Zavod za urbanizem Bled

ob prazniku Bleda čestita vsem poslovnim tovarišem in občanom. Zavod izdeluje urbanistične projekte in vso urbanistično dokumentacijo ter projekte visokih gradenj.

Krajevna skupnost Bled

čestita svojim občanom za krajevni praznik ter za dan vstaje slovenskega ljudstva in želi še več delovnih uspehov

Turistično društvo BLED

čestita vsem občanom Bleda za krajevni praznik in dan vstaje slovenskega naroda

Komunalno podjetje Bled

oskrbuje občane z vodo, z odvozom smeti, skrbi za čistočo kraja in okolice

Vsem prebivalcem Bleda čestita za praznik in jim želi veliko delovnih uspehov

Kmetijska zadruga Bled

čestita vsem članom in občanom za praznik Bleda

V vrtnarijah na Bledu in v Radovljici opravlja vse vrtnarske in cvetličarske storitve.

Poleg reprodukcijskega materiala za kmetijstvo prodaja tudi gradbeni material — posebne opečne izdelke po konkurenčnih cenah.

OBRTNO GRADBENO PODJETJE BLED

opravlja vsa dela na nizkih in visokih gradnjah, slikarsko-pleskarska dela, polagamo zidne tapete in plastične pode, pečarstvo in vodoinštalaterstvo.

Iz lastne gramoznice dobavlja vse vrste gramoznega materiala in peska. Izdelujemo vse vrste plastičnih ometov.

Vsem občanom Bleda čestitamo za praznik Bleda ter se priporočamo s storitvami.

I. Nemirni učenci

Zaprta so se šolska vrata in nastopile so dolgo pričakovane počitnice. Zlasti se jih je razveselil Franci, kajti zadnje tedne je že težko zdržal celo šolsko uro in je bil zaradi stalnega predsedanja, šepetanja in nepazljivosti deležen večkratne učiteljine graje ter si je dokončno prislužil v spričevalu štiričrto v vedenju. Tolažil se je s tem, da se je zgodilo isto tudi Juretu in Tomažu, le da sta ona dva imela tudi slabše ocene v slovenščini in računstvu. Zlasti Tomažu ni in ni šlo branje, čeprav so že hodili v drugi razred. Učiteljica bi vedela povedati, da so ti trije učenci kljub temu, da so zelo nadarjeni, bili največji problem v razredu. Imeli so sicer »dobre dneve«, ko so bili vodljivi, ubogljivi in tudi učno relativno uspešni, vendar velikokrat so imeli »slabe dneve«, ko so bili med poukom nepazljivi, niso se mogli zbrati za šolsko delo, grdo so pisali, pri tem večkrat izpuščali črke ali jih obračali, slabo so brali, bili nemirni in so s svojo nemirnostjo motili še druge. Zlasti je bila moteča ta huda nemirnost, ki so jo tudi starši doma opazovali. Mati je učiteljici večkrat potožila, da sin tudi doma ni nikoli pri miru. Pri pisanju domače naloge ima ves čas nekaj opraviti z nogami ali rokami, se spakuje, nobene reči ne skonča, pri nobeni reči ne obstane. Dostikrat se pred televizorjem ne zdrži pri miru. V razpoloženju je nestanovitven, zdaj je priden zdaj poreden. Za vsako željo hoče, da se mu tako izpolni in sploh ne zna počakati. Lahko bi se učil, ko bi se le hotel. Običajno mu ne zaleže nobena graja. Mati je opazila, da bolj ko ga je igrala in bolj ko je bil napet, tem izrazitejši je bil njegov nemir.

Podobnih Tomažev, Francijev in Juretov najdemo v vseh razredih. Raziskave so pokazale, da je med približno desetimi šolskimi otroki eden takšen, ki ima kljub svoji normalni inteligentnosti specifične razvojne in učne težave ter vedenjske motnje. Med njimi je približno štirikrat več dečkov kot deklic. Včasih so imeli te otroke za poredne, lene, nevzgojene ter se je iskal vzrok v neprimerni vzgoji. Krivilo se je starše, stare starše ali celo slabo družino. Natančne študije v zadnjih letih so pokazale, da so opisane motnje največkrat posledica blažje motnje možganskega delovanja in da otrok ni tako nemiren, raztresen, pozabljiv, površen, nereden in podobno, zato ker bi bil hudoben ali len in malomaren, ampak ker drugačen ne more biti, čeprav bi bil rad. Zakaj in kako do tega pride ter kakšne so posledice in kakšna je pomoč, bomo opisali v prihodnjem sestavku.

dr. Milivoj Veličkovič

Banane

Kljub sezonskemu sadju, ki ga je dovolj na trgu, mnoge mame kupujejo posebno za dojenčke banane. To sadje se dobi vse leto. Medtem ko pozimi banane trajajo dlje, pa zdaj poleti hitreje počrnijo. Če jih kupimo večjo količino naenkrat, jih ne smemo hraniti v kuhinjski omari, saj bodo v nekaj dneh prezrele in črne. Najboljše mesto za počasno zorenje in hranjenje banan je hladna shramba ali temna klet.

Anica R. iz Škofje Loke — Prosim za nasvet, kako naj spletom jopico iz temno modre volne kombinirane z belo. Jopico bi nosila k belemu krilu. Rokavi naj bodo kratki oziroma taki, da bom jopico lahko nosila samo ali čez bluze. — Stara sem 17 let, visoka 168 cm in tehtam 57 kg.

Marta — Jopica sega čez boke, zapenja pa se z dvema gumboma. Rokavi so kratki in nagubani. Kako uporabite belo volno, pa je razvidno iz risbe.

Poletne solate

V poletnih mesecih, ko je na vrtu ali na trgu največ zelenjave, naj bo le-ta vsak dan na mizi. Lahko jo kuhamo in pripravljamo z oljem drobtinami, delamo razne omake ali pa zelenjavo dušimo. Večkrat pa zelenjavo dodajamo tudi drugim jedem, da jim izpopolnimo okus in da jed obogatimo z vitamini in mineralnimi snovmi. Zato kar največ zelenjave pojedimo sveže v solatah ali pa kot dodatek drugim bolj nasitnim jedem.

Poleti zaradi vročine spremenimo način prehrane, ki bolj ustreza organizmu. Zato tudi razne jedi, ki jih sicer pripravljamo kot tople, poleti uživamo hladne. Za hladne jedi sta posebno primerna riž in pa krompir. Poglejmo nekaj takih jedi.

Riževa solata: pol kilograma riža skuhamo v veliko slane vode. Odcedimo in oblijemo z mrzlo vodo ter pustimo, da se popolnoma ohladi. Štiri jajca trdo skuhamo, jih naražemo na riž in premešamo. Dodamo poper, 2 dcl kisle smetane, malo rdeče mleto papriko, gorčico in eno naribano črno redkev. Dodatek k rižu lahko poljubno spremenjamo, odvisno od zelenjave, ki je na trgu. Rižu dodamo grah iz konzerve, narezano zeleno papriko, paradižnik in drugo.

Krompirjeva solata: kuhan krompir ohladimo in drobno nakockamo. Primešamo mu grah, kuhano korenje, lahko tudi cvetočo, majonezo, gorčico, smetano, limonin sok. Ponudimo dobro ohlajeno.

Solata iz špagetov: 30 dkg špagetov skuhamo v slani vodi, odcedimo, oblijemo z mrzlo vodo in jih pustimo, da se dobro odtečejo in ohladi. Pol litra jogurta, smetane ali kislega mleka zmešamo s soljo, mleto papriko, gorčico, žličico hrena in nastrgano redkvico. S tem polijemo špagete in jih zmešamo z vilicami.

Uporaben frotir

V trgovinah je velika izbira frotirja vseh barv in kvalitet. Na frotir se spomnimo poleti, ker je prijetno bambažno blago izredno uporabno za šivanje počitniških oblačil. Iz frotirja si sešijemo torbo za kopalje, dovolj veliko, da vanjo skrijemo kup drobnjarij, ki jih potrebujemo na sončenju. Iz frotirja si lahko ukrojimo klobuk, ki nas bo varoval pred soncem. Zelo uporabno je tudi oblačilo, ki nam pomaga skriti se pred radovednimi pogledi, kadar na plaži ali kopalnišču ni kabin za preoblečenje. Oblačilo je nekakšna vreča brez dna. Ob vratu je vpeljana elastika ali pa trak, ki ga poljubno zavežemo. Oblačilo navlečemo, kadar si hočemo mokre kopalke zamenjati s suhimi. Tako gre brez tuje pomoči in brez nerodnih situacij. Dolžina take vreče je poljubna, če je krajša, je lahko še imenitno krilo za mlada dekleta, ki ga bodo oblekla seveda le za kratko pot do kopalnišča.

Iz ostanka frotirja lahko še v kratkem času sešijete enostavno oblačilce za deklico. Pomerimo samo za dolžino in širino oblačilca. Spodaj napravimo običajni rob, ob straneh pa zašijemo skoraj do pod pazduhe. Zgornja konca sprednjega in zadnjega dela vsakega posebej zaročimo, tako da v rob lahko napeljemo trak. Blago nabereemo, da dobimo večji rokavni izrez, trakove pa zavežemo na rami.

notranja vrata
vhodna vrata
garažna vrata
obloge
opažne plošče
iso-span

1948
73

95 let dela in uspehov

Proizvode kupite v vseh trgovinah z gradbenim materialom ali v naši trgovini na Rečici - Bled
Telefon (064) 77-328

LIP, lesna industrija BLED - Ljubljanska cesta 32
Telefon 77-384
Telex 34 525 YU LIPEX

Tekstilna tovarna
Sukno Zapuže odpira novo
industrijsko prodajalno
na Koroški cesti št. 21
v Kranju.

Cenjene prebivalce Kranja in okolice obveščamo, da bomo v ponedeljek, 16. VII. 1973 ob 7. uri odprli novo Industrijsko prodajalno v Kranju na Koroški cesti št. 21 (pri Turističnem društvu).

V njej bomo prodajali vse vrste boljšega volnenga blaga za moške in ženske obleke, kostime in plašče ter več vrst najkvalitetnejših volnenih odevi.

Trgovina bo odprta vsak dan od 7. do 18. ure ob sobotah pa od 7. do 12. ure

Kdor se želi elegantno in dobro obleči, bo zagotovo obiskal našo prodajalno v Kranju.

Priporoča se tekstilna tovarna Sukno Zapuže

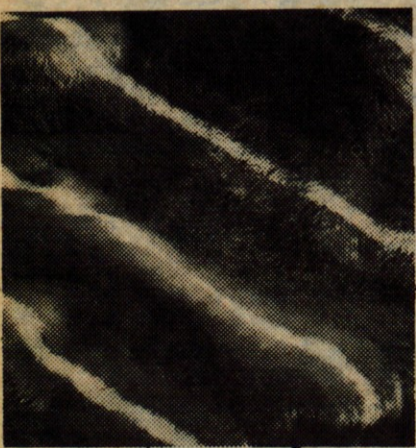
ŽITOPROMET SENTA
skladišče Kranj,
Tavčarjeva 31,
tel. 22-053

Kombinati, kmetijske zadruge,
posestva, kmetovalci

ZAMENJUJEMO VSE VRSTE ŽITARIC ZA VSE VRSTE MOKE, PRODAJAMO NAJKVALITETNEJŠO MOKO, KRMILO MOKO, KORUZO, PŠENIČNI ZDROB IN KORUŽNI ZDROB.

Cene so konkurenčne. Skladišče je odprto od 6. do 14. ure in vsako prvo soboto v mesecu.

IZBRALI SMO ZA VAS • IZBRALI SMO ZA VAS • IZBRALI SMO ZA VAS • IZBRALI SMO ZA VAS • IZBRALI SMO ZA VAS • IZBRALI SMO ZA VAS

8 GLAS
Sobota — 14. julija 1973

Pregrinjala vse bolj prodirajo v naše domove. Pa kaj ne bi! Z lahkoto jih očistimo in prijetno mehki in dekorativni so. Enoposteljna pregrinjala, 140 x 200 cm, enobarvna in črtasta kot je tale na sliki, imajo v škofješki NAMI.

Cena: 316,20 din

Moderen vzorec in kraj ter enostavno čiščenje so kvalitete te ljubke pletene ženske poletne obleke iz 100 % sintetike. V rjavi in modri barvi se dobe v Elitini KONFEKCIJI na Titovem trgu v Kranju.

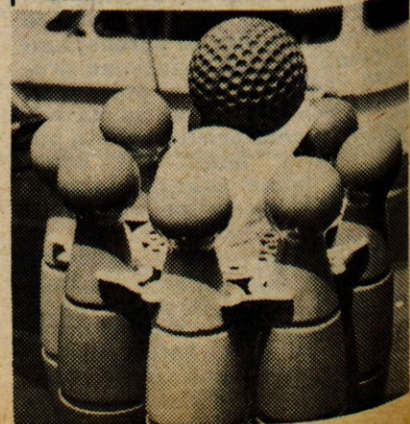
Cena: 268 din

Naše stare mame so imele takole poslikane keramične solnice, pa tudi v moderno kuhinjo se lepo podajo. Solnice, kozice, svečnike in še drugo drobno keramiko v tem stilu imajo v leščanski MURKI.

Cena solnic: od 44,65 do 73,10 din

Praktična in poceni igrača za otroke (pa tudi starejše) je komplet raznobarnih plastičnih kegljev in dveh žogic. Dobite ga v blagovnici KOKRA na Titovem trgu v Kranju.
Cena: 30 din

Če si se te dni približal tovarni, si imel občutek, da si zašel na veliko gradbišče. Tu so imeli opraviti buldožerji, bagri, cestni valjarji, kamioni s peskom pa z zemljo za nove zelenice in zadaj so že čakali tisti z vročim asfaltom. Za praznik tovarne, 14. julija, mora biti znotraj in zunaj vse urejeno, pospravljeno, počiščeno. Skratka, praznično.

Velika nova skladiščna hala na dvorišču je gotova, okolica urejena in ko bodo ozelenele še nove zelenice, bo tod kot v parku. Za zdaj je tu gradnja končana, ne ve se pa še, za kako dolgo. Ko dogradiš nekaj, se kar sama od sebe pokaže spet nova potreba druge. PLANIKA bi potrebovala še novo gumarno, vzdrževalne obrate, radi bi razširili menzo, uredili nove sanitarije in garderobe, žele si svojo zobno ambulanto in potem nove upravne prostore itd. Kolektivu kot je PLANIKA bo to ob dobrem gospodarjenju, dviganju kvalitete in produktivnosti v naslednjih letih zagotovo uspelo.

Če samo pomislimo, kaj vse so skoraj iz nič ustvarili v teh 20 letih. Začeli so v napol dogrjeni stavbi s samimi starimi, dotrajanimi stroji, zbranimi iz nekaj starih obrtnih delavnic in zastarelih predvojnih tovarnic. Svojih trgovin niso imeli in so s prodajo 'gostovali' kar pri drugih. Prvo leto je bilo zaposlenih 364 delavcev, ki so proizvajali dnevno le 540 parov razne obutve.

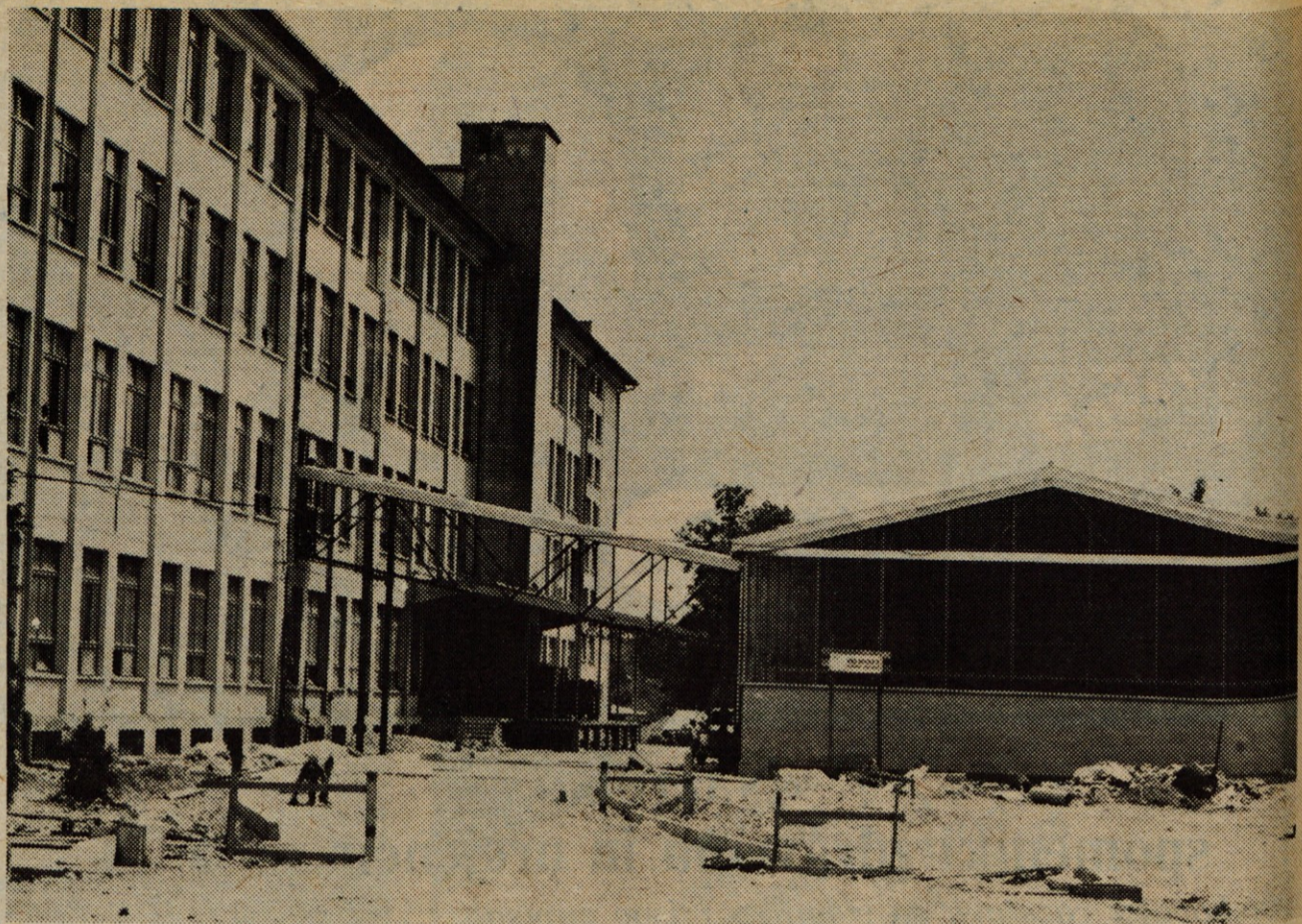
In danes? Kolektiv kombinata šteje že 2000 zaposlenih in za letos imajo v planu dnevno proizvodnjo 9000 parov obutve, ki jo bodo prodajali v 127 (!) svojih prodajalnih in izvozili za dobrih 8 milijonov dolarjev. Zgradili so si nekaj tisoč kvadratnih metrov novih prostorov,

Nova tovarna pod železniško progo, ob vodi, katere temelji so bili zgrajeni še z udarniškim delom občanov, je hitela z razvojem in dviganjem produktivnosti. Že drugo leto je dvignila proizvodnjo na 740 parov dnevno, tretje pa že na 1210 in odprla že kar 24 trgovin. Potem so številke rasle: vsako leto več zaposlenih, večja dnevna proizvodnja, več trgovin doma in širom po Jugoslaviji.

Hitro povečevanje proizvodnje je povzročilo ozka grla v fazi izdelave gornjih delov. Da bi premostili te težave, so že leta 1959 začeli na široko organizirati sodelovanje z drugimi podjetji ali pa ustanovljati nove obrate.

V proizvodni program so po dogovoru o poslovno tehničnem sodelovanju vključili čevljarska podjetja Sovodenj in Gorenja vas, na novo pa so ustanovili obrat za izdelovanje zgornjih delov v Poljanah in Breznici ter obrat za lahko obutev v Turnišču. Osnovni razlog za tako sodelovanje je veliko pomanjkanje delovne sile v industrijskem Kranju, medtem ko je drugod preostaja.

V kombinatovem srednjeročnem načrtu, ki se končuje leta 1975, stoji, da bo proizvodnja dosegla 14.500 do 15.000 parov čevljev dnevno. Samo nova tovarna v Turnišču bo dala

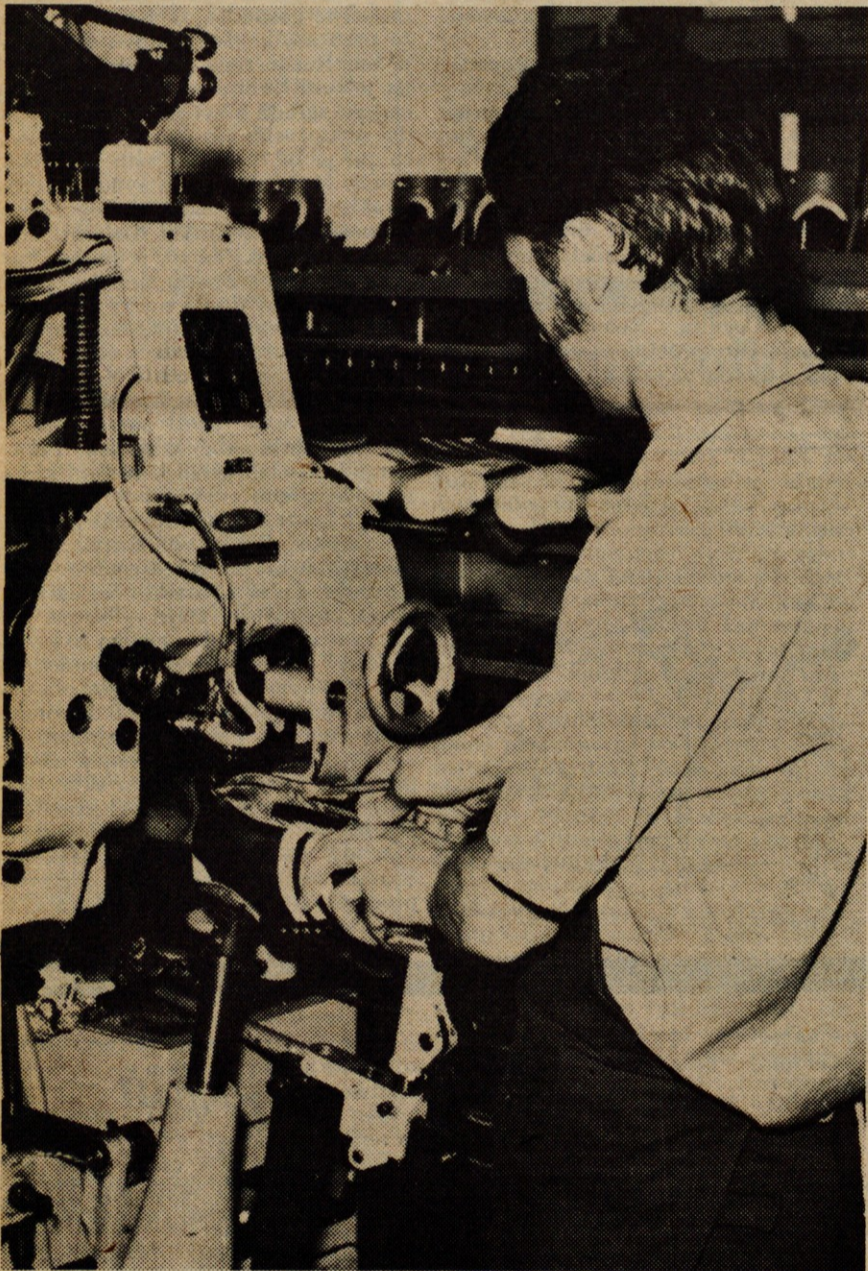

Poleg tovarne je zrastle novo skladišče, ki bo zadostovalo potrebam proizvodnje in trgovske mreže, seveda, če se tovarna ne bo prehitro širila.

Planika praznuje

Taka pa je moda danes.

Vsakdanji refren: zvišati produktivnost. PLANIKA je v izdelavi športnih čevljev že dosegla evropsko proizvodnost, pri ostalih skupinah pa dosega vidne uspehe oziroma sam vrh v jugoslovanskem merilu.

urejajo stare, v Turnišču pa gradijo povsem novo tovarno. In PLANIKA je eno redkih jugoslovanskih podjetij, ki ne pozna problema nelikvidnosti! Razpolaga s skoraj 10 milijardami dinarjev lastnih sredstev.

4000 do 4500 parov, šivalnici v Breznici in Lukovici pa bosta sešili dnevno 5000 do 5500 gornjih delov.

Vzporedno z večanjem proizvodnih zmogljivosti bodo širili tudi trgovsko mrežo. Danes najdemo PLANIKINE prodajalne praktično po vsej Jugoslaviji, le severni del je na pregledni karti bolj na gosto »pikčast«. Slovenija in Hrvaška imata namreč kar več kot polovico vseh prodajalnih in vse kaže, da bo treba bolje proučiti trg na jugu države. V bližnji prihodnosti bodo v Sloveniji odprte še štiri nove prodajalne; pet na Hrvaškem, šest v Srbiji, po štiri v Bosni in Hercegovini ter Črni gori, po tri v Vojvodini in na Kosovem ter dve v Makedoniji.

Veliko lažje in hitreje bi se lahko pojavljali z novimi trgovinami v potrošnih centrih širom po Jugoslaviji, če bi imeli na razpolago ljudi in stanovanja zanje. Problem stanovanj za kadre trgovske mreže so začeli resneje reševati šele pred dvema letoma. Lani so izdvojili v stanovanjski sklad in za namensko

varčevanje 350.000 din, letos pa 330.000, tako da so do sedaj kupili ali kreditirali 10 stanovanj, osmim prosilcem pa dali stanovanjski kredit. Trenutno imajo v svojih prodajalnih 134 vajecev in vajecek, kar dokazuje veliko skrb za bodoče prodajalce.

Nekaj je, kar PLANIKINE trgovine najbolj odlikuje: izredno bogat asortiment obutve. Tovarna je danes specializirana za izdelavo moške in ženske modne obutve ter športne obutve, zato so se za napolnitev trgovin z ostalimi vrstami obutve obrnili na kooperante. Kar 27 so jih angažirali. Povečal se je promet v prodajalnih in kar je glavno, kupec je zadovoljen, ker v eni prodajalni dobi vse.

Leta 1961 so zabeležili prvo večje sodelovanje s kooperanti: od skupnega prometa prodajaln so prodali 24,4 % kooperantske robe, lani pa že kar 55,6 %. Tudi za izvoz športne obutve firmi ADIDAS so poiskali pomoč pri ostalih jugoslovanskih čevljarskih hišah. Od 1,5 milijona parov športne obutve, ki so jo lani izvozili, so kooperantje izdelali kar 60 %.

PLANISKE čevlje pozna danes vzhod in zahod. Pomembnejši je seveda konvertibilni zahod, pa tudi prodor tja je bolj trd. Danes imajo kupce v Zahodni Nemčiji, Švici, Franciji, Avstriji, Norveški pa v Vzhodni Nemčiji, na Poljskem in Češkoslovaškem, v Sovjetski zvezi ter v Severni Ameriki.

Čeprav je PLANIKA eden največjih jugoslovanskih izvoznikov obutve, je res, da se še vedno ne morejo nekako enakovredno vključiti v mednarodno delitev dela. Vzrok je v tem, da so njihovi izdelki na zahodu zaradi še vedno prenizke produktivnosti dragi ali pa ne izpolnjujejo do pike vseh zahtevanih pogojev. Predvsem gre za kvaliteto, za katero so na Zahodu sila natančni, največkrat so pa dobavni roki krivi za neuspešni posel. Nekako lažje je prodrati na vzhod.

Leta 1962 se je v tovarni začel proces kvalitetnih sprememb, to je opuščanje enostavnejše proizvodnje in prehod na postopno uvajanje proizvodnje zahtevne

obutve. To je povzročilo navidezno nazadovanje, ki je doseglo višek v letu 1965. Leta 1970 so prešli na uvajanje modne obutve, kar je dalo podjetju novo vsebino in nove možnosti plasiranja izdelkov. Zadnja leta imajo v kolekcijah več kot 90 % novih modelov za vsako sezono, od tega pa je tudi več kot polovica zelo modnih modelov obutve, ki sodijo v sam vrh zahodnoevropske mode. Za ilustracijo naj povemo, da imajo v kolekciji pomlad-poletje 1973 za domačo trgovsko mrežo kar 130 modelov, v kolekciji jesen-zima pa 72 modelov. Bogat, zares bogat domač izbor.

Čevljarska industrija pri nas svoj pravi razcvet in razmah doživlja prav zadnja štiri leta. V tem času se je v PLANIKI vrednost osnovnih sredstev povečala za 265 %, celotni dohodek za 340 %, dobiček na zaposlenega za 428 %, celotni dohodek pa kar za 524 %. To so izredno visoka povišanja, ki ne gredo pretežno na račun podražitve čevljev v zadnjih letih, precejšen del res, toda v tem času se je tudi dvignila produktivnost. Leta 1953 je porabil delavec za izdelavo enega para čevljev skoraj štiri ure, danes pa še ene ne!

Kombinat sestavljajo danes trije Tozdi: obrat Kranj z Breznico, Turnišče, ki zaposluje trenutno 200 delavcev, z dograditvijo pa še novih 300, in 400-članski TOZD trgovske mreže.

Obenem s praznovanjem 20-letnice obstoja praznuje PLANIKA tudi 20-letnico delavskega samoupravljanja. V tem času se je v organizaciji samoupravljanja zvrstilo približno 700 članov kolektiva. Da so gospodarili kot dobri gospodarji, priča izjemen in hiter razvoj podjetja. Nemalo je bilo v dvajsetih letih odrekanj in samoodpovedi in treba je bilo dosti dobre volje in optimizma, da bo jutri bolje.

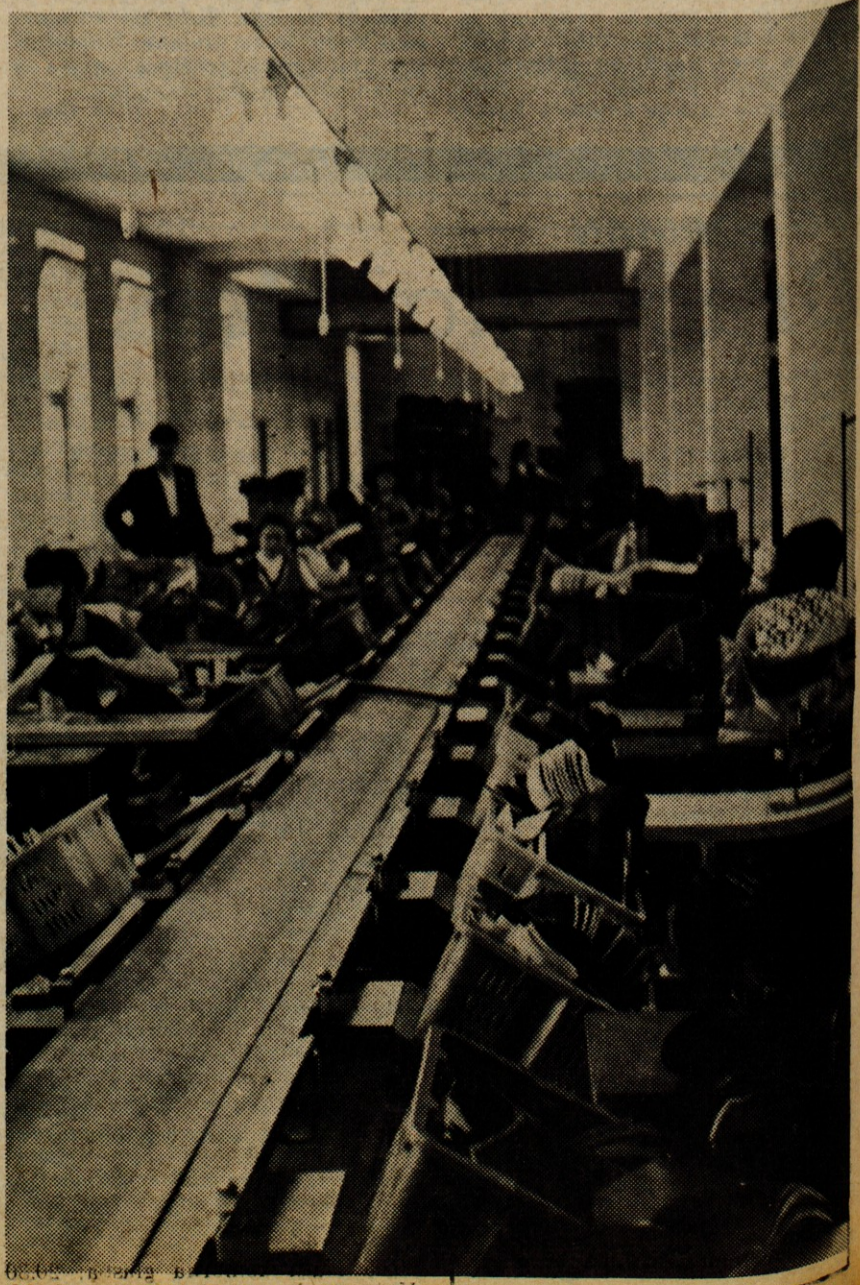
Seveda najbolje poznajo razvoj podjetja delavci, ki so tu že od prvega dne, ki so dvajset let delali, se borili s težavami in vztrajali. Zdržali so tudi v najtežjih dneh, ko je »škrípalo« in so s trdno voljo »vlekli« naprej. Danes, ko njihova tovarna praznuje visoki jubilej, naj dobe vse priznanje in pohvalo. To je njihov praznik. -Os

Se še spominjate prvih planiških čevljev? Modela Janko in Meta? Samo v dveh barvah si jih dobil: črni ali srednje rjavi, z enojnimi ali dvojnimi podplati.

Leta 1963 smo jih nosile. Danes se ob poplavi širokih peta zde te ošiljene pete kar nekam smešne. Takrat so bile pa črna dvosemehitne.

Moderna čevljarska industrija s pomočjo tekočega traku.

